క్షత్రియ మహిళ

ప్రాచీన గాథాలహరి

సి. గణపతిశాస్త్రి

౧

రాజా మారసింహుని పంచకల్యాణి శర వేగంతో రివ్వున దూసుకుపోయింది. ఆ అశ్వం వెంటవెంటే పోయే నలుగురైదుగురు వేటకాండ్ర గుర్రాలుకూడా శాయశక్తులా మెడలు రిక్కించి మెరుపుల్లా పరుగులు పెట్టాయి.

వారందరు కలిసి ఒక అడివిపందిని వెంట దరుముతున్నారు. అది వారెవ్వరికీ అంద కుండా ముప్పుతిప్పలు పెడుతూ మూడు చెరువులనీళ్ళు తాగిస్తూంది.

అసలది అవలీలగా వారికి దొరికిపోయేదే!

ఆ అడివిపంది మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ ఒక కొండగుహలో పడుకుని హాయిగా నిద్ర పోతూంది. కాని రసపుత్రవీరుల కొక నిద్ర పోతూన్న అడవిపందిని బల్లెంతో పొడిచి చంపడం అంటే చాలా పెద్ద తలవొంపు! పందిని కొట్టినవాడే బంటు! అందులోను బరిమీదపడి పరిగెత్తుకు పోయే అడివిపందిని బల్లెంతో పొడిచి చంపినవా డొక పెద్దబంటు! అది ఆకాలంలో గొప్ప వేట మర్యాద. వారందరు పాలవంటి శుద్ధక్షత్రియ వంశంలో అవతరించిన మహా యోధులమని రొమ్ములు విరుచుకుని విర్ర వీగే వీరవరేణ్యులు!

వారి నాయకుడు రాజా మారసింహు డిటీవలనే చిత్తూరు సింహాసనంపై పట్టాభి షిక్తుడయిన మహారాజు! పట్టాభిషేకోత్స వాల మహోత్సాహంతోనే అతడా అను చరులతో కలిసి అనేకవిధాలుగా మృగయా వినోదం చవిచూస్తున్నాడు. అటువంటివా డొక కొండగుహలో పడుకుని హాయిగా నిద్రపోయే అడివిపందిని, బల్లెంతో పొడిచి చంపడాని కంగీకరిస్తాడా? కనుకనే ముం దుగా వారంతా రాళ్ళువిసిరి దానిని బెదర గొట్టారు. లేస్తూనే అది ఒక పెద్ద దాటు తీసింది. అంతలోనే కనుమరుగై ఆమహారణ్యంలో ఎక్కడో దాక్కుని ఇట్టే మాయమైపోయింది!

మారసింహు డనుచరులతో కలిసి ఆ అరణ్య ప్రాంతం అంతా గాలించాడు. ఎక్కడా దానిజాడే పొడకట్టలేదు!

వా రంతకుపూర్వం పెద్దపులులు, చిరుతలు, ఎలుగుబంట్లు మొదలయిన క్రూర జంతువుల నెన్నింటినో సంహరించారు. అదేమి దురదృష్టమోగాని ఆ ఒక్క అడవి పంది వారి కందకుండా తప్పించుకుని పారి పోయింది! అది వారందరికీ ఒక పెద్ద తలవం పయింది. దాని నెలాగయినా వేటాడి తీరా లనీ, అంతవరకు వేటముగించి వెళ్ళిపోకూడ దనీ వారందరు గట్టిగా నడుములుబిగించారు.

ఆ అరణ్యప్రాంతం అంతా గాలించగా గాలించగా కొంతసేపటికి వారి కొకచోట కంగారుగా పారిపోయే అడవిపంది అడుగు జాడలు కొన్ని కనిపించాయి. వారందరికీ వెదకబోయే తీగ కాళ్ళకే తగిలినట్టయింది. వెంటనే దాని అడుగుజాడల మార్గంలో తమ గుర్రాలు పరుగెత్తించారు.

అప్పటికి మూడుఝాముల పొద్దుతిరిగింది. కొంతదూరం పోయేసరికి వారికొక పెద్ద జొన్నచేను తగిలింది. అది సుమారొక మనిషి ఎత్తున బాగా ఒత్తుగా పెరిగినచేను. అడివి పంది అడుగుజాడలా జొన్నచేలో ప్రవేశించి అక్కడే అదృశ్యమైపోయాయి!

వారికిక ఏమిచెయ్యడానికీ పాలుపోలేదు. అది నాలుగువైపులా బాగా విస్తరించిన పెద్ద చేను. కొంచెం దూరంలో వారికొక మంచె కనిపించింది. మంచెమీద కూర్చుని జొన్నకంకి గింజలు నములుతూ పిట్టల్ని బెదరగొడుతున్న ఒక కన్నె పడుచు వారిని చూస్తూనే లేచి నిలబడింది. మనుషులు నడిచే కాలిబాటమ్మటే గుర్రాలు నడిపించుకుంటూ వారంతా ఆ మంచె సమీపించారు. అందరు మంచెదగ్గరికి రాగానే ఆ కన్నెపడుచు లేడిపిల్లలా చెంగున నేలమీదికి దూకింది.

మారసింహుని అనుచరులలో ఒక వృద్ధు డామెదగ్గిరికి నడిచి వెళ్ళి ఎంతో ఆత్రంగా అడిగాడు:

"అమ్మాయీ! నీకెక్కడ ఎక్కడైనా ఒక అడివి పంది కనిపించిందా? అది ఇపుడిప్పుడే ఈ చేలో దూరిందిలే!"

ప్రశ్న వింటూనే కన్నె పడుచు చెంగున మంచె మీది కెక్కింది. అలాగే కొంచెం సేపు కొన్ని జొన్నకంకి గింజలు నములుతూ నాలుగువైపులా బాగా పరకాయించి చూచింది:

"అదు గదిగో! ఆమూల ఏదో కదులు తూన్నట్లుంది. సందేహం లేదు! అది అడివి పందే! పరిగెత్తండి!"

రౌతులంతా తమ గుర్రాలటువైపు పరి గెత్తించారు. ఆ ప్రాంతం అంతా గాలిం చారు. కాని వారికెక్కడా అడివిపంది జాడే కనిపించలేదు! గుర్రాలతోబాటు తాము కూడా నురగలు కక్కుకుంటూ తిన్నగా మంచె దగ్గరికి తిరిగి వచ్చారు. పడుచు వారందరినీ చూచి కలకలా నవ్వింది:

"అయ్యో! ఇంత శ్రమ పడ్డారే! మీ కెవ్వరికీ అది కనిపించనే లేదా!"

వారిలో ముసలి రౌతు కొంచెం సిగ్గు పడ్డాడు:

"ఎంత వెదికినా మా కెవరికీ అది కనిపించ లేదు. తల్లీ!"

ఈమారా కన్యక మరి ఒక జొన్నకంకి పరపరా నమిలింది. ఇంకొకవైపు పరకా యించి చూచింది.

"అదుగో! అడివిపంది! వెళ్ళండి! వెళ్ళండి! పారిపోతూంది."

మళ్ళీ గుర్రాలన్నీ నురుగులు కక్కు కుంటూ అటువైపు పరిగెత్తాయి. ఒక అర గడియలోనే అవ్వన్నీ మళ్ళీ తిరిగివచ్చాయి. ఈమా రాపడుచు మరింతగా విరగబడి నవ్వింది! ఆ నవ్వు సవ్వడి రౌతులందరికీ కొంచెం వింతగానే వినిపించింది. ఆ కొంటె పిల్ల తమతో సరదా ఎకసెక్కాలకు దిగిందేమోనని వారికి కొంచెం అనుమానం కలగకపోలేదు. అయినా ముసలి రౌతు మరి గత్యంతరంలేక ఊసూరుమని నిట్టూర్చాడు:

"ఎక్కడా కనబడలేదమ్మా! అసలు నీ

కది తిన్నగా కనిపించిందా ?"

"అయ్యో! లేకపోతే ఇవలాగ చెబుతానా! ఎంతమాట! మీరే దాన్ని పట్టుకోలేకపోయారు! అంతే! నేనైతే దాన్ని పాటికి నా బల్లెంకొసకి గుచ్చి బరబరా ఇక్కడికీడ్చుకు వచ్చిఉందును!"

ఆ మాట లావీరవరేణ్యు లందరికీ వాడి బల్లెంపోటుల్లా సూటిగా గుండెల్లో గుచ్చుకున్నాయి. రాణాహారసింహుడా పడుచు మాటల తీరు విని మరింత ఆశ్చర్యపోయాడు ఆమె కింకా పదేనిమిది ఏళ్ళయినా నిన్నగా నిండాయో లేదో అన్నట్లు మిసమిసలాడుతోంది. చెంపలవరకు వ్యాపించిన చారడేసి కళ్ళల్లో కొంత అమాయికత్వము, కొంత దుందుడుకుతనము, కొంత మితిమీరిన గుండె నిబ్బరము తొణికిసలాడాయి. హారసింహుడలాగే ఆశ్చర్యపోతూ అడిగాడు:

"సరే! నీ బడాయిమాటల కేమిలేగాని మళ్లీ ఆ మంచెమీదికెక్కి అది ఎక్కడయినా కొంచెం మెదులుతూ ఉందేమో చూడు."

వెంటనే ఆమె చెంగున మంచెమీదికెక్కి మళ్లీ నాలుగు మూలలా పరకాయించి చూచింది:

"అదిగో! దూరంగా ఆ మూలేదో కదులుతూన్నట్టుంది!" అదిగో! అదిగో! అటు వెళ్లండి!"

ఆ మాటలు వింటూనే అశ్వికులంతా అటువైపు పడిపోయారు! మళ్లీ ఇంకొక అర గడియలో అలాగే తిరిగివచ్చారు. సుమారు మనిషెత్తువరకు ఒత్తుగా పెరిగిన ఆ జొన్న చేలో వారికంతా అంధకార బంధురంగానే కనిపించింది. ఈమారు వారెవరి ముఖాలలోను కత్తివాటు వేసినా నెత్తురుచుక్క కనబడలేదు. ఆముఖాలుచూచి ఆ బాలిక అలాగే మంచె మీదకూర్చుని విరగబడి నవ్వింది. తనపక్కనే పడి ఉన్న ఒక బల్లెం జాగ్రత్తగా గురిచూచి చేతికొద్దీ గట్టిగా విసిరింది. దూరదూరంగా ఆ అడివిపంది భరింపరాని వేదనతో అరిచిన సవ్వడి వినిపించింది.

ఆమె చెంగున కిందికి దూకి, మెరుపులా ఆ అడివిపంది పడి ఉన్న చోటికి పరిగెత్తింది. చచ్చి పడిఉన్న దాని చెవి దొరకబుచ్చుకుని బరబరా అక్కడికి ఈడ్చుకు వచ్చింది. ఇంతవరకు ఆమె అందంచూచి మైమరచిన హారసింహుడామె ధైర్యసాహసాలు, జబ్బసత్తువ, చాతుర్యము చూచి, నోట మాట లేక అలాగే నిర్ఘాంతపోయి నిలుచున్నాడు. ఆ యువతి వారందరి ముఖాలు కొంచెం పరకాయించి చూచింది:

"పాపం! మీరంతా బాగా అలిసినట్టున్నారే! దీన్నికూడా మీతో తీసుకు వెళ్లండి!"

ఆమె అడివిపందిని వారి కాళ్లదగ్గరికీడ్చింది. వారందరికీ తమ ముఖాలన్నీ నేల మీద బోర్లాపడవేసి, బరబరా ఈడ్చినంత తలవంపయింది! అయినా వారంతా అదిగమనించ పట్లుగానే పైపై కామెంతో మెచ్చుకున్నారు. మరుక్షణంలోనే తమ గుర్రాలెక్కి ఆ సమీపంలో గుబురుగా పెరిగిన తాటితోపులోపడి అదృశ్యమైపోయారు!

౨

ఆనాటి వేటమర్యాదలలో ఒకరు వేటాడుతున్న జంతువు నింకొకరు చంపి వెయ్యడమే ఒక పెద్ద తలవంపు! అందులోను అది అడవిపందివేట! తత్రాపి ముమ్మారా వీరవరేణ్యు లెంత ప్రయత్నించినా వేటాడలేని పిడుగువంటి అడవిపందిని ఆ[illegible] ఒక్క బల్లెపువేటుతో చంపివేసింది! ముగ్గురు పాయంపట్టినా మోసుకు రాలేని అడవిపందిని ఆమెఒక్కతే చెవిపట్టుకుని బరబరా వారిదగ్గిరి కీడ్చుకువచ్చింది. పైగా దాన్ని తీసుకుపొమ్మని దానంచేసింది!

ఆమె తెలిసి చేసినా తెలియకచేసినా అదంతా వారికొక పెద్ద తలవొంపుగా పరిణమించింది.

పొద్దు వాలేసరికి వారంతా ఒకకొలని దగ్గిరికి చేరుకుని గుర్రాలకు నీళ్ళుపట్టారు. నీరసంగా గుర్రాలు తోలుకుంటూ ఇంటి ముఖం పట్టారు.

రాణా హారసింహు డదంతా తలుచుకుని మరింత కుంగిపోయాడు. గుర్రం ఎటుపోతున్నదీ అతనికి గుర్తేలేదు. అది ఎలాగో అలాగ కాళ్ళీడ్చుకుంటూ నడక సాగించింది. మిగిలిన కొలువులంతా లోలోపలే మథనపడుతూ అలాగే ప్యాకీ సాగించారు.

అంతలో ఒక వడిసెలరాయి రివ్వున ఎగిరి వచ్చి హారసింహుని పంచకళ్యాణి కాలికి

క్షత్రియ మహిళ

తగిలింది. వెనువెంటనే అది ఒక్క గంతువేసి నేలమీద కూలబడిపోయింది. హారసింహుడు కూడా దానితోపాటు నేలమీద కూలబడిపోయాడు. గుర్రం కాలికి దెబ్బతగిలినచోట పెద్ద గాయమయింది. రక్తం ధారకట్టి ప్రవహించింది!

మిగిలిన రౌతులు వెంటనే తమ గుర్రాలు దిగి పంచకళ్యాణి కాలికి ఏవో గచ్చాకు పుచ్చాకు వైద్యాలు చేశారు. కాని అది ఒళ్ళు తిన్నగా నడవలేకపోయింది. అంతలోనే జొన్నచేను కాపలాకాచే పడుచు తొంగిచూసుకుంటూ అక్కడికి పరిగెత్తుకువచ్చింది. రాణా హారసింహునికి సవినయంగా నమస్కరించి దోసిలి ఒగ్గి నిలబడింది. ఎంతో భయభక్తులతో విన్నవించింది:

"బాబూ! నావల్ల పెద్ద అపచారమే జరిగిపోయింది. పిట్టకి తగలవలసిన వడిసెలరాయి పొరపాటున మీ గుర్రం కాలికి తగిలినట్టుంది. క్షమించండి!"

హారసింహుడు రెప్పపాటు లేకుండా ఆమె ముఖంవైపు పరిశీలించాడు. ఆమె పరియాచకమే ఆడుతూందో! ప్రాధేయపడుతూందో! అతని కేది అంతు చిక్కలేదు! అలాగే ఆమె వైపు పరీక్షిస్తూ పంచకళ్యాణి పక్కనే నిలుచుండిపోయాడు. కొంచెం దూరంలో నిలబడి అది అంతా గమనిస్తున్న ముసలిరౌతు అక్కడికి వచ్చి ఆమె ఎదురుగా నిలబడ్డాడు:

"అమ్మాయీ! మీ నాయనగారి పేరేవరమ్మా!"

"[illegible]చందన సింహులు!"

"అలాగ చెప్పమరి! ఆతండ్రికి తగిన బిడ్డవే!"

"మరి నీ పేరు?"

అన్నాడు రాణా హారసింహుడు.

"హీర"

"నిజంగా వజ్రపు తునకవే!"

అని మెచ్చుకున్నాడు ముసలి రౌతు.

తమ నామధేయం!"

ఎంతో వినయంగా అడిగింది హీర రాణా హారసింహుని వైపు తిరిగి.

"వారు చిత్తోడ్ దుర్గాధీశ్వరులు మన రాణా హారసింహ మహారాజులుంగారు! వారినే ఎరగవా?"

ఆశ్చర్యపడ్డాడు ముసలిరౌతు.

"అయ్యో! అలాగా! నిజంగా ఈనాడు నావల్ల పెద్ద అపచారమే జరిగిపోయింది!"

మళ్లీ పశ్చాత్తాప పడింది హీర. తిరిగి అందరికీ ఎంతో వినయంగా నమస్కరించింది.

"పోనీలే! కొట్టాలని కొట్టావా! ఏమన్నానా! నీకేమీ భయం లేదులే"

అభయమిచ్చాడు ముసలిరౌతు. వెంటనే వారంతా ఆ పంచకళ్యాణిని వెంట తీసుకొని వెళ్లిపోవాలని ఆలోచించారు. ఒకరౌతు తనగుర్రం రాణాహారసింహుని కర్పించాడు. పంచకల్యాణికళ్లెం చేతో పట్టుకొని రాణా వెనకాలే సాగిపోయాడు.

హారసింహుడు కొంతదూరం గుర్రం మీదస్వారీ సాగించాడు. అతని, కెవరో విరగబడి నవ్వుతున్న సవ్వడి వినిపించింది. నిజాని కప్పటికి రాణా చాలాదూరమే సాగిపోయాడు. అప్పుడతనికి హీరనవ్వు వినిపించే అవకాశమే లేదు! అయినా మనసొప్పక ఒకమారు వెనుదిరిగి చూచాడు. దూర దూరంగా తోటవనంమధ్యలో హీరసుస్మితం వజ్రమాణిక్యంలా మెరిసింది. ఆ వజ్రం అతని హృదయంలో గాటంగా నాటుకుపోయింది.

ఆనాటిరాత్రి అంతా అతనికి ఒక్క కునుకు పట్టలేదు! పంచకల్యాణి కాలికి తగిలిన వడిసెలరాతి గాయం నాలుగైదు రోజులలో మానిపోయిందిగాని ఆసంఘటనాఘాతంవల్ల అతని హృదయంలో ఒక పెద్దగాయమేఏర్పడింది. అది ఎన్నాళ్లకీ మానిపోలేదు. పుండుసలిపినట్టది అలాగే సలిపింది.

రాణా తన రాణివాసంలోని పరిచారకులను కొందరిని పిలిపించి హీర పుట్టుపూర్వోత్తరాలన్నీ తెలుసుకున్నాడు. దర్శనానికి రావలసిందని తన ప్రధానామాత్యుని ద్వారా హీరతండ్రి చందనసింహునికొక సందేశం పంపించాడు.

3

చందనసింహునికి కలిగినవారయిదారుగురు ఆడపిల్లలే. హీర వారందరిలోను పెద్దపిల్ల.

చందనసింహుడు పూర్వపు చిత్తూరు రాణాకొలువులో పనిచేసిన ఒక సామాన్య క్షత్రియయోధుడు. పెద్దతనం బాగా పైబడడంవల్ల కొంతకాలానికతడు తనకొలువు చాలించుకొన్నాడు. రాణాహారసింహుని తాతముత్తాతల కాలంనించీ తమవంశంవారికి చిరమాన్యంగా సంక్రమించిన జొన్నచేను దున్నుకుంటూ తనవార్ధక్యం సుఖంగా వెళ్లబుచ్చుకుంటున్నాడు. జొన్నచేనికి కొంచెం దూరంలో ఒక పెద్దమర్రికింద నిర్మించుకొన్న చిన్నకుటీరమే అతని కొక రాజభవనంలా కనిపించింది. మనస్సులో కొంచెం సంతృప్తిఅంటూఉంటే మనిషికింక కావలసిందేముంటుంది!

ప్రధానామాత్యుని కబురందగానే అతనికి కొంచెం అనుమానమే కలిగింది. స్వతః అతడు రాణాలకు, అహంకారపూరితులయిన వారి అధికారులకు దూరదూరంగా తొలగిపోయే మనిషి. ఐశ్వర్యం పట్టకపోయినా అతని అభిజాత్యానికీ, అభిమానానికీ ఎన్నడూ, ఎక్కడ కొరత కలగలేదు. అతనిలో పరిపరి విధాల మథన బయలుదేరింది. అది కనిపెట్టి హీర తనకు, రాణాకు మధ్య నడిచిన వ్యవహారం అంతా పూసగుచ్చినట్టతనితో చెప్పివేసింది. దానితో అతనిగుండెల్లో రాయి పడింది. రాణా తనమీద, తన కుమార్తెమీద బాగాఆగ్రహించి ఉంటాడనీ, ఏదో ఆపద తనమీద విరుచుకుపడనున్నదనీ భయపడ్డాడు. ఏదిఏమైనాసరే అని గుండె రాయిజేసుకుని ముందుగా మహామాత్యుని దర్శనానికి వెళ్లాడు.

కాని మహామాత్యు డతనినెంతో గౌరవించాడు. మొట్టమొదట చందనసింహుడా మర్యాద ధోరణి చూచి నిర్ఘాంతపోయాడు. మహామాత్యుడు నెమ్మదిగా అసలు కథలోకి దిగివచ్చాడు:

"రాణాహారసింహులు మీ అమ్మాయి హీర ధైర్యసాహసాల కెంతైనా సంతోషించారు."

"ఏదో తెలియనిపిల్ల! దానికేమి తెలుసును! తెలిసీతెలియని కొంటెతనంవల్ల అది ప్రభువువారియెడల అపచారమేమైనా చేసిందేమోనని భయపడుతున్నాను, బాబూ!"

"ఎంతమాట! అలాంటిదేమీ లేదు! పైగా రాణావారు అమ్మాయిని వివాహం చేసుకుని చిత్తూరు మహారాణిని చెయ్యాలని అభిలషిస్తున్నారు!"

ఆమాట విని చందనసింహుడు ఉబ్బితబ్బిబ్బై పోగలడని అనుకున్నాడు మహామాత్యుడు. కాని అటువంటిదేమీ జరగలేదు. [illegible]కాని చందనసింహుడా మాట విని నిర్ఘాంతపోయాడు. "ఎంతటి రాణా అయితే మాత్రం! తన కొలువుకూటానికి పిలిపించి, మంత్రిమాత్రుని చేత వివాహ ప్రస్తావన చేయిస్తాడా? ఇదెక్కడి రాచమర్యాద?"

అని లోలోపల చాలా కించపడ్డాడు. అదీగాక తనవంటి అతిసామాన్య సంసారికీ, చిత్తూరు రాణాకు మధ్యన జరిగే వియ్యం నలుగురిలోను నవ్వులపాలు కాగలదని అతనికి స్ఫురించడాని కాట్టేసేపు పట్టలేదు. అయినా ఎంతో మర్యాదగా నచ్చజెప్పాడు:

"అన్నీ తెలిసినవారు తమకు వేరె విన్నవించవలసిం దేముంది? నక్కఎక్కడ? నాగలోకమెక్కడ! మాకు, వారికీ మధ్యన ఈ వివాహ ప్రస్తావన ఏమిటి చెప్పండి! ఇదేదో పరిహాసం కాదుగదా?"

అని చల్లచల్లగా తప్పరించివేశాడు. మంత్రి అనేక విధాలుగా అతనికి నచ్చచెప్పాడు. వివాహానికి ముందుగా రాజా అతనికొక చిన్న సామంతరాజ్యం అరణంగా బహూకరించగలరనీ, అటువంటి లోటుపాట్లేమీ రానివ్వరనీ గట్టిగా భరవసా ఇచ్చాడు. కాని మహామంత్రి తన లేమి సంగతి ఎత్తగానే చందనసింహుని కెక్కడలేని అభిజాత్యము పొడుచుకు వచ్చింది. దానితో అతను మరింత బిర్రబిగుసుకు పోయాడు. కాని ఎంతో మర్యాదగానే మరి ఆ వివాహ ప్రస్తావన తనవద్ద ఎత్తవద్దని మహామంత్రితో మనవిచేసుకున్నాడు. మహామాత్యుడు మళ్ళీ కొంచెం నయాన భయాన అతనికి నచ్చచెప్పాడు. కాని చందనసింహుడు వినిపించుకోలేదు. మహామాత్యునికిక ఒళ్ళు మండిపోయింది:

"తలుచుకుంటే రాజావారు మీ మడిమాన్యాలన్నీ స్వాధీనం చేసుకుని క్షణంలో మీ హీరను బలవంతంగా వివాహం చేసుకోగలరు! తెలిసిందా! కొంచెం జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకుని మరీ సమాధానం చెప్పండి!"

మంత్రి పట్టరాని క్రోధంతో గజగజ వణికాడు. చందనసింహుడంతకన్నా రెచ్చిపోయాడు.

"మీరుకూడా ఎవరితో మాట్లాడుతున్నారో కొంచెం ఆలోచించుకుని మరీ మాట్లాడండి! సామాన్య సంసారుల మయినంత మాత్రాన మీ బెదిరింపులకు జంకి లొంగిపోతామనుకున్నారేమో! నా బొందిలో ప్రాణం ఉండగా అటువంటి పని ఎన్నడూ జరగనేరదు! జాగ్రత్త!"

చందనసింహుడు ఒరలోని కత్తి పైకిలాగి అది తళతళ మెరిపిస్తూ వీరవిహారం చేశాడు. ఉత్తర క్షణంలోనే ఒక్క దూకులో అతడక్కడినుంచి బైటపడి తిన్నగా తనకుటీరానికి తిరిగి వచ్చివేశాడు.

మధ్యేమార్గంలో చందనసింహుడు తన సాహసం తలచుకుని ఉబ్బి తబ్బిబ్బైపోయాడు. కుటీరానికి తిరిగి వస్తూనే భార్యతో తనకు, మంత్రికి మధ్యన నడిచిన వ్యవహారం అంతా ఏకరువుపెట్టాడు. ఆనాటితో, కాచిన పాలవంటి తన వంశప్రతిష్ఠ వేయి రెట్లినుమడించిందని ఎంతో అహంకరించి మాట్లాడాడు. చందనసింహునిభార్య అదంతా విని నిలువునా నిర్ఘాంతపోయింది:

"అయ్యయ్యో! ఎంత పని చేశారు. స్వయంగా రాజావారే మన హీరను వివాహం చేసుకుంటానంటే వల్లకాదని వీరాలాపాలాడివచ్చారా? మీ వీరాలాపాలకిదా అదను! చాలు! చాలెండి! ఎవరైనా వింటే నవ్విపోతారు! వెంటనేవెళ్ళి రాజావారి కాళ్ళమీదపడి చేసినతప్పు మన్నించమని ప్రార్థించండి! లక్షణంగా పిల్లనిచ్చి వివాహం చెయ్యండి! మీకసలు కయ్యానికి కాలుదువ్వడంతప్ప ఇంకేమీ తెలియనే తెలియదే! ఎంతటి విద్దూరం జరిగిందీవేళ!"

అని ఆవేదనగా అంటూ విలవిలలాడటం మొదలు పెట్టింది.

ఆ క్షణంనించీ వారిద్దరిమధ్య పెద్ద రగడ చెలరేగింది. భార్య తక్షణంవెళ్ళి రాజావారికి క్షమాపణ చెప్పుకోమని శతవిధాల పోరు పెట్టింది. చందనసింహుడు తన బొందిలో ప్రాణాలున్నంతవరకు అటువంటిపని జరగనేరదని భీష్మించుకుని కూర్చున్నాడు. తానెన్నడూ బెదిరింపులకు లొంగేది లేదని కారాలు మిరియాలు నూరాడు. ఆపైన అటకమీద దాచిపెట్టిన కత్తుల్ని, కటారులు పైకితీసి నూరడం మొదలు పెట్టాడు. అయినా భార్య అతనిని విడిచిపెటలేదు! క్రమంగా వారిద్దరిమధ్య పచ్చగడ్డి వేసినా భగ్గుమనిమండింది. ఆ రభస క్రమంగా బాగా మితిమీరిపోయింది.

ఒకనాటి సాయంకాలవేళ హీర ఇంటికి తిరిగివచ్చేవేళకా గందరగోళం మళ్ళీ ప్రారంభమయింది. హీర ఇక మాట్లాడకూరుకోవడం మంచిదికాదని నిశ్చయించింది:

"అమ్మా! ఎందుకింతపోరు! నాకీసంబంధము ఏతరామూ ఇష్టంలేదు! ఎంతటిరాజాలయితేమాత్రం! దౌర్జన్యంచేస్తామని బెదిరిస్తారా? నీ వెంతపోరినాసరే! నేనీవివాహానికంగీకరించేదిలేదు! మళ్ళీ ఎప్పుడయినా నా ఎదుట ఈ మాట తలపెట్టావంటే ఆమరుక్షణమే బల్లెంతో పొడుచుకొని చచ్చిపోతాను. దానితో అందరిపీడ ఒక్కసారిగా విరగడైపోతుంది అంతే!"

రుసరుసలాడుతూ అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది హీర.

చందనసింహుడు యుద్ధరంగంలో ఎందరెందరో మహావీరులను సంహరించి అసహాయశూరుడనిపించుకున్నాడు. కాని భార్య నోరంటే అతనికక్కడలేని భయము పుట్టుకొస్తుంది! ఇన్నాళ్ళనించీ అతడామెతో కలహం ఏకొంచెంగానే పోరాడి బాగా అలిసిపోయాడు. ఇప్పుడు కూతురు కూడా భగవత్సాక్షివ్వడంతో అతని కొక్కమారుగా కొండంత ధైర్యం వచ్చింది:

"ఏమన్నావా! పిల్ల అన్నమాట! అందుకనే మన పెద్దలేగూటిచిలక ఆగూటి పలుకేపలుకుతుందని అంటారు! పెద్దలమాట ఊరికే పోతుందా?"

"అదిమాత్రం ఏంతీసిపోయిందీ! మహామాత్రులలా మాటాడుతారే! కానివ్వండి! ఇంతకీ దైవఘటన ఎలాగుందో అలాగే జరుగుతుంది."

చందనసింహునిభార్య అప్పటికి కొంచెం శాంతించింది. కాని ఆమె గుసగుసలాడడం మాత్రం మానలేదు. కూతురింటివద్దిర లేనప్పుడు భర్తతో అమాంతం తలపెట్టి అనేకవిధాల వాపోవడం మొదలుపెట్టింది. రాజావారు కోపం వస్తే ఏమయినా చెయ్యగల

మలబద్ధకము మిమ్ము క్రుంగ దీయుచున్నదా?

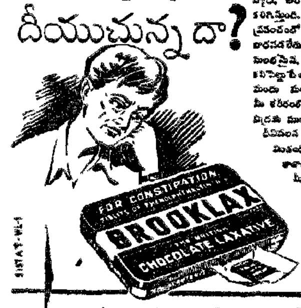

బ్రూక్‌లాక్స్

ఏజంట్లు: ఓరియంటల్ మర్కెంటైల్ ఏజెన్సీ, మద్రాసు-1.
బ్రాంచి: 17/117 నాగేశ్వరరావురోడ్, విజయవాడ-2.

క్షత్రియ మహిళ

...ని భయపెట్టింది. కాని చందనసింహు డది లక్ష్యపెట్టనే లేదు!

※

చందనసింహుడు హీర నియు డాని కంగీకరించలేదన్న వార్త చెవిని పడ్డప్పటినుంచీ మారసింహుని కామెను వివాహమాడి తీరాలన్న కోర్కె మరింత ఎక్కువై ఇనుమడించింది. హీర చేసిన అవమానం వల్లనే అతని కామెపై అనురాగం ప్రాదుర్భవించింది. ఆమె తిరస్కారంతో అది మరింత విజృంభించింది. మొట్టమొదటి క్రోధావేశంలో అతడు చందనసింహుని కారాగారంలో పడవేయించి హీరను బలాత్కారంగా వివాహం చేసుకోవాలని సంకల్పించాడు. కాని దానిమూలంగా అనేకమైన విపరీత పరిణామా లేర్పడవచ్చునని అతనికి భయం వేసింది. ఆ వార్త తెలిసిన చందనసింహు డెలాంటి అఘాయిత్యానికయినా ఒడిగట్టవచ్చును! ఆ రోజులలో రాజపుత్రు లెలాంటి సాహసాలకైనా సిద్ధపడేవారు. అదీగాక ఆ విధంగా హీరమనసు నొప్పించడంకూడా అతనికి రుచించలేదు.

నానాటికీ హీర నొక్కమారైనా కళ్లారా చూడకుండా ఉండడం అతని కసాధ్యమై పోయింది. దూరదూరంగా తోటవనంలో కనిపించే హీరముఖమే అతని హృదయాని కొక చంద్రబింబంలా స్ఫురించింది.

మారసింహు డొకనాటి సాయంకాల వేళ వాహ్యాళికని మిషపెట్టి హీర సందర్శనానికే బయలుదేరాడు.

అప్పటికామె మంచెదిగి అనతిదూరంలో ఉన్న తన కుటీరానికి బయలుదేరింది. ఆనాడామె తీరతని కతివిచిత్రంగా కనిపించింది.

హీర తలపై ఒక చిన్న పాలకడవ. ఆమె కిటు అటు రెండువైపులా రెండు మేకపిల్లలు. ఆమె రెండింటి మెడతాళ్ళు రెండు చేతులతోను పట్టుకుని తలమీది పాలకడవ లోని పాలొక్కచుక్కైనా తొణికిపోకుండ నెమ్మదినెమ్మదిగా నడిచి వస్తూంది.

మారసింహుడు కొంచెం దూరంనుంచే ఆమెను గమనించాడు. తన గుర్రం ఆమెకు కొంచెం దగ్గిరిగా నడిపించి, ఆ మేకపిల్లల్ని రెండింటినీ బెదరగొట్టాలని అతనికొక ఊహ తట్టింది. అలాగ చేస్తే ఆమె తలమీద పాలకడవ నేలమీద పడిపోతుంది. అప్పుడామెకు సహాయం చేసినట్టు నటించి, సన్నసన్నగా ఎత్తిపొడిచి తనకు జరిగిన అవమానానికి బదులు తీర్చుకోవచ్చును! ఆమెను కొంచెం కవ్వించి నవ్వించవచ్చును. అదీ అతని ఊహ!

అతడతిజాగ్రత్తగా పంచకళ్యాణిని నడిపించాడు. ఆమె కొంచెం సమీపించగానే హఠాత్తుగా కళ్ళెం కొంచెం సడలించాడు.

ఆమె దూరంనించే అది కనిపెట్టింది. తన రెండు మేకపిల్లల మెడతాళ్ళు వదిలిపెట్టింది. ఒక్కమారుగా రెండింటినీ గుర్రం మునికాళ్ళమధ్యకు తరిమింది.

ఆ హఠాద్ఘాతానికా గుర్రం బెదిరి ఒక్కమారుగా ఎగిరి గంతేసింది. మారసింహుడు దాని అఘాతానికి తట్టుకోలేక తప్పుగా నేలమీద కూలబడ్డాడు. గుర్రం గట్టిగా సకిలించింది. పాపం మారసింహునికి కొంచెం గట్టిదెబ్బే తగిలింది. అయినా అతడు తనకేమీ దెబ్బ తగలనట్టే నటించాడు.

అంతలో హీర తన నెత్తిమీదఉన్న పాలకడవ నెమ్మదిగా దించి ఒక చెట్టుక్రింద పెట్టి అతనిదగ్గిరికి వచ్చింది. ఆమెను చూచి మారసింహుడు లేచికూర్చుని ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వాడు:

"పాపం నీకుగాని ఏమీ దెబ్బ తగలలేదు కదా!"

"నాకేమీ తగలలేదుగాని మీకే ఏమైనా కొంచెం గట్టిదెబ్బ తగిలిందేమోనని భయపడుతున్నాను. పాడుపంచకల్యాణి ఎంత పని చేసింది!"

హీర ఆ నిందంతా తన పంచకల్యాణి మీదికి నెట్టివేసిందని మారసింహుడు గ్రహించుకొన్నాడు. కొంచెంసేపామెకేసి చూచి చిన్న చిరునవ్వు చిలకరిస్తూ అడిగాడు:

"సరేగాని హీరా! నిన్నిప్పు డమాంతంగా ఎత్తుకుని నా గుర్రంమీద కూర్చోబెట్టుకుని తిన్నగా మా కోటకు తీసుకుపోతే నీ వేమి చెయ్యగలవు?"

హీర కలకలనవ్వింది:

"మహాప్రభూ! మీలవంటి సుక్షత్రియ వంశంలో అవతరించిన చిత్తూరు రాణాలకు పందిని కొట్టడమే బంటుతనం అనుకొన్నాను గాని బాలికల నపహరించుకుపోవడం కూడా వారికొక బంటుతనం అనుకోలేదు! అయినా భయంలేదు! ఇదిగో కైజారు!"

హీర మొలనూలిలోనించి ఠటాలున పైకి లాగిన కైజారు మారసింహుని కళ్లెదురుగా తళతళలాడింది!

"ఆ కైజా రెందుకులే! నీ క్రీగంటి చూపు చాలదా? నా ప్రాణం తీయడానికి!" మారసింహుడు మళ్లీ కలకలా నవ్వాడు.

"అయితే హీరా! నిజంగా నిన్ను నే నపహరించుకుని పోతానని అనుకొన్నావా? ఊరికే పరిహాసానికన్నానంతే!"

తలవని తలంపుగా మారసింహుడు విసిరిన చలోక్తికి హీరకూడా నవ్వకుండా ఉండలేకపోయింది:

"నేను మాత్రం క్షత్రియ ధర్మపరిపాలకులయిన తమరిని కైజారుతో పొడిచివేస్తానని అనుకొన్నారా? ఊరికే మాటవరసకన్నానంతే!"

రాణా మళ్ళీ ఇంకొకమారామె చేతిలో పరాజయం పొందాడు. అయినా కొంతసే పామెవైపలాగే నిశ్చలదృష్టితో చూశాడు!

"అయితే హీరా! ఒక మాట! మీ నాయనగారియెడల నేనేమి అపరాధం చేశాను! వారికి నా యెడల అంత వైమనస్యం కలగడానికి కారణమేమిటి?"

హీర ఆ ప్రశ్న వినీ విననట్టుగా మాట్లాడక ఊరుకుని నేలకేసి చూస్తూ కూర్చుంది.

"హీరా! నీకుకూడా నామీద దయ తప్పిందా! మాట్లాడవేమి?"

హీర రుసరుసలాడుతూ లేచి నిలబడింది:

"మహాప్రభూ! తమకు మావంటి నిరుపేదల దగ్గిర ప్రాధేయపడవలసినంత అవసరం ఏమి వచ్చింది? తలుచుకుంటే తమ సైన్యం పంపించి ఎలాంటి రాజకన్యకలనయినా మీ అంతఃపురంలో బంధించగలరు! చిత్తూరు పురాధీశ్వరులు తమకేమి లోటు?"

హీర పాలకుండ మళ్లీ తలపై పెట్టుకుని మేకపిల్లల్ని రెండింటినీ వెంటపెట్టుకుని చరచరా నడిచి వెళ్లిపోయింది! మారసింహుడామెకేసి చూస్తూ ఉసూరుమని ఒక్క దీర్ఘనిశ్వాసం విడిచిపెట్టాడు.

ఆ మరునాటి ఉదయమే రాణా రాజపురోహితునితోను, ప్రధానామాత్యునితోను కలిసి తన కుటీరానికి విచ్చేయనున్నాడని చందనసింహుని కొకవార్త చేరింది. అది విని అతడు కొంతసేపటిలో ఆశ్చర్యపోయాడు. వెంటనే ఆ విషయం భార్యతో అన్నాడు.

"మీ రాణామాత్రం మంచి, మర్యాద నిలబెట్టుకోలేకపోయారు. కాని రాణా ఆ మాత్రం మంచీ, మర్యాదా లేనివారు కాదు! ఇప్పుడైనా మహారాజ మర్యాదకేమీ లోటు రాకుండా చూసుకోండి!"

వెంటనే ఆమె స్వాగతసన్నాహంలో మునిగిపోయింది. రాణా రాకమాట వినగానే చందనసింహుని పట్టుదల, పంతము, పౌరుషము అన్నీ సడలిపోయాయి. కాని తీరా పిల్లనిస్తానని మాటిచ్చేక హీర ఏమి అఘాయిత్యానికి ఒడిగడుతుందోనని అతనికి బాగా భయం వేసింది. కాని భార్య దానికేమీ భయపడనక్కరలేదని ధైర్యపరచా

(48-వ పేజీ చూడండి)

ఉద్యోగం ... వివాహం

'ముష్టి అయినా ఎత్తి డబ్బు తే' అని శాసించడం అన్యాయం కాదా!

కేవలం యిందులో తల్లిదండ్రులదే బాధ్యత కాదు. పరిస్థితులవల్ల పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యలేక పోవచ్చు. ఎన్నో యిబ్బందులు వుండవచ్చు, చికాకు, నిరాశ, విసుగు, వీటివల్ల మనశ్శాంతి నశించి, పిల్లలమీద కోపం రావచ్చును. కాని అది వారి తప్పు ఎలాగయితే కాదో అలాగే ఆ వుద్యోగం దొరక్కపోవడంగాని, ఆ పెళ్ళి కాకపోవడంగాని, ఆ పిల్లల తప్పుగాదని గ్రహించాలి.

పెళ్ళి కాకుండా వుండిపోయిన అమ్మాయిలు, ఉద్యోగం కాకుండా వుండిపోయిన అబ్బాయిలు యింట్లో వున్నట్టయితే వారిని ఎత్తిపొడవకూడదు. నిందించకూడదు. చికాకు కలిగించకూడదు, వారి సమక్షంలో గాని, పరోక్షంలో గాని ఏమీ అనకూడదు. అలా అనడమే వారి పొరపాటు. వారిమీద—"మనపిల్లలు" అన్న అభిమానంవుంటే—పెళ్ళిళ్ళు కాకపోయినా, ఉద్యోగాలు దొరక్కపోయినా అ అదృష్టం కలిసివచ్చే వరకూ చికాకుపరుచకుండా పోషించాలి. లేదా—మీకూ మాకూ సంబంధం లేదని తగిలేసి వాళ్ళపూసు ఎత్తకుండా వుండాలి.

కాబట్టి చదువుకుని ఆ చదువుని వినియోగపరచి జీవించే శక్తి వున్నా దొరకడం లేక ఒకళ్ళమీదే ఆధారపడి వుండిపోయిన అబ్బాయిలని, యుక్తవయస్సు వచ్చి, ఆనందం కలిగించే అందం వుండి, కాపురంచేసే ఈడు వుండి, పెళ్ళికాక విధిలేక వుండిపోయిన అమ్మాయిలని వారి తల్లిదండ్రులు గాని, లోకంలో పైవాళ్ళుగాని ఏ కారణం చేతనయినా కించపరుస్తూ ఎత్తిపొడుస్తూ వారి మనస్సులు నొప్పించారంటే, ఆ పెద్దలకి జ్ఞానం లేదన్నమాటే. ఆ తర్వాత వీధి ఎటు వచ్చి, ఆ నిర్భాగ్యులే ఓ అఘాయిత్యానికి ఒడిగట్టుకున్నా జీవితాంతం గుంఖించడం తెలివి తక్కువతనం.

ఇది యిలా వుండగా—ఉద్యోగాలలో ఖాళీలు వుంటూనే వున్నాయి. ఉద్యోగాల కోసం ఖాళీగా వుంటూనే వున్నారు. పెళ్ళికాని యువకులు వుంటూనే వున్నారు.

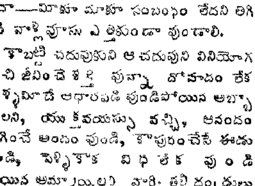

బ్రాంచీలు: హైదరాబాదు & విజయవాడ

వివాహానికి కాసుక్కూర్చున్న యువతులు వుంటనే వున్నారు. అన్నీ వున్నాయి—అయినదో తనమే లేనట్టుంది. యువకులకి వుద్యోగాలు ఎందుకొక్కలేదో యువతులకి వివాహం లెందుకొక్కలేదో అందరికి తెలుసు. అయినా వారిని నానామాటలూ ఆడుతూండడం ఆశ్చర్యం. వీటికి కారణాలు తెలుసుకోక పోవడమే అన్నిటికి కారణం. ★

క్షత్రియ మహిళ

[24 వ పేజీ తరువాయి]

ఇచ్చింది. అయినా చందనసింహుని కనుమానం తీరలేదు:

"తనదగ్గర ఈవివాహం మాటే తలపెట్టవద్దని అది అనేకమారులు కసిరికొట్టింది. తీరాతొందరపడి మాట ఇస్తే..."

"మీ కోభయమేమీ అక్కరలేదు! మొట్టమొదటినించి దాని కీసంబంధం ఇష్టమే! అయితే మీ అభిజాత్యానికీ, తన అభిమానానికీ కట్టుబడి అలాగ కసరికొట్టింది అంతే!"

"అది నీతో ఎప్పుడైనా అమాట చెప్పిందా!"

చందనసింహుని భార్య ఆమాట విని విరగబడి నవ్వింది:

"అయ్యో! అది నోరువిడిచి మనతో చెబుతుండటండీ! దాని మనస్సామాత్రం నాకు తెలియదా?"

"అయితే నాతో ఆమాట మొదటే ఎందుకు చెప్పావుకావు?"

"చెప్పినవన్నీ చెల్లించారు గనకనా? ఇక ఇది కూడా చెప్పడానికి! లేవండి రాణా వారప్పుడే వస్తున్నట్లున్నారు!"

ఆ పూట హీరాధారసింహుల వివాహం యథావిధిగా స్థిరపడింది.

ఆ సాయంత్రం హీర విసిరిన వడిసెల రాయి చిత్తూరుకోట గోపురంపై ప్రతిష్ఠించిన సువర్ణకలశాని కెతగిలింది. అది ఆరగడియవరకు ఖంగని మారుమోగింది! ★

ధనగుప్తుని యుక్తి

(44-వ పేజీ తరువాయి)

అతను మెల్లగా లేచి "ఇక్కడే వుండు! నేను బయటకు వెళ్ళివస్తాను. నేను తిరిగి వచ్చి యే సంగతీ చెబుతాను! నేను వచ్చేవరకు యెక్కడకూ వెళ్ళకుండా, యిక్కడే వుంటావుకదూ!" అన్నాడు.

"సరే! వెళ్ళిరా! నీవు వచ్చేవరకు యిక్కడే వుంటాను. త్వరగా వెళ్ళి వెంటనే వచ్చేయ్!" అన్నది లక్ష్మీదేవి.

ధనగుప్తుడు లేచి మెల్లగా బయటకు వచ్చాడు. అలా తిన్నగా వెళ్ళి ఊరి చివరనున్న పాడుబడిన బావిలోనికి దూకి ప్రాణత్యాగం చేసుకున్నాడు.

ఆనాటినుంచి ధనగుప్తుడి నలుగురు కుమారులకు ఐశ్వర్యం హెచ్చయింది. వారు పట్టినదల్లా బంగారమే అయింది. వారివ్యాపారం దినదినాభివృద్ధి చెంది, పూర్వపు ఔన్నత్యాన్ని సంపాదించారు. తండ్రి యేమయ్యాడో, వారికి తెలియకపోయినా, లక్ష్మి మళ్లా వారిని కటాక్షించి నందుకు, ఎంతో పొంగిపోయ్యారు.

ఇంకెప్పుడూ ధనగుప్తుడు తిరిగి రానూలేదు. లక్ష్మీదేవి ధనగుప్తుడి యింటిలోనుంచి బయటకు వెళ్లనూ లేదు! ధనగుప్తుడు వచ్చేవరకు ఉంటానని లక్ష్మీదేవి మాట యిచ్చినందువల్ల అక్కడే స్థిరనివాసం యేర్పాటు చేసుకోవలసివచ్చింది!

కోమటివారి మూలపురుషుడైన ధనగుప్తుడి యింట లక్ష్మి అలా స్థిరనివాసం యేర్పరచుకున్నందువల్లనే యీనాటికీ, కోమటివారు లక్ష్మీపుత్రులై వర్తకమే ప్రధాన వృత్తిగా చేసుకొని, భోగభాగ్యాలతో తులతూగుతున్నారు. ★